

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény
Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése
Ide küldjen ök az előfizetési díjak nyilatkozatát és hirdetések.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Égész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fil.

Hirdetések elfogadhatnák:

Budapesten: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben, Schalek H., Dukas M., Oppelk A. *Általános Tudósító* hirdetési osztálya Budapest.

Nyitlittér petlőára 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« s a t. hivatalos közlönye.

Óvantag.

A különböző vidékek szerint az elnevezése is más-más apró marháink e kellemlen ellenségének. Így szerepel baromfi-poloska, vakletű, zsindelytetű, tyukpoloska, csimár, tyukkullans stb. nevén. Nincs csak a baromfiakat, hanem a galambokat is megfámadja, — sőt itt-ott e miatt nem is lehet galambokat tartani. — s ha egyszer befészkelte magát valahova, a gazdáknak ugyancsak résen kell lenni, ha meg akar tőle szabadulni. Bonyos körülmények között ez csaknem lehetetlen, különösen ott, a hol az aprómarha alakra nem fordítanak kellő gondot.

A házi poloskához hasonló nagysága, lapos testű állat, mely nappal az ől fa részeinek repedésebe húzódik be s éjjel a nyugvó baromfit meglepve vért szívja. Hónapokig meg van elegendő nélkül s nem pusztul el, hanem papir vastagságúvá összelapul s ilyenkor szürkés színű, sőt ha 1—2 évig koplott, még akkor is el csak szennyos fehér színű lesz. Ha aztán vérrrel tele szivta magát, akkor majdnem kis bab nagysága s mivel egy állatot 40—50 megfámad, gondolhatjuk, hogy az a tetemes vérszívósg következtében hamar elpusztul. Nappal mindenféle fa és fatrepedésbe behúzódik, egymás hátán meglapulva mozdatlanul pihenek. Ugyancsak itt szaporodik egész nyáron át és telet ki; a legnagyobb hideg sem teszi tönkre, csak nedveség ne érje közvetlenül.

A mint a tetteibekből látható, ha

egyszer valahova befészkelődött, nehéz lesz megszabadulni tőle, különösen akkor, ha aprómarha ől náddal fedett deszka építmény, mely a többi ölfélekhez hozzá van építve. Ilyen helyen aztán nincs menekülés akármint fogunk tenni tökéletesen kiártani nem tudjuk.

Az irtás alapfeltétele, hogy lehetőleg minden poloskát elpusztítsunk, mert ha néhány megmarad, ismét elszaporodnak. Ha észre vettük, hogy baromfi ólunkba befészkelte magát, akkor télen (ez a legalkalmasabb idő) mikor a hó leesett, az ől tetejét lebontjuk, s ha csak tehetjük az összes fereszeket ott a helyszínen elégetjük, mert ha ide s tova hurcoljuk elszóródnak. A tyukról a vakolatot lekaparjuk kívül belül s ezt a törmelékkel jó mélyen a földbe elássuk. Az ől belsejében a földet egy jó ásonyomnyira kiemeljük s lehetőleg agyaggal újra kitöltjük, a melyet erősen lesúlykolunk. A falakat jó vastagon újra malleterreljük. Így, ha a régi ől nem volt összekötve más épületekkel, kiüríthetjük az óvantagot. A ki a baromfit a padláson tartja, ha az óvantag befészkelődött, legjobb az állatokat más helyre szoktatni, s a padláson alaposan tisztogatva 3—4 évig baromfit nem tarthatunk.

Azokat az állatokat, a melyeket az óvantag meglepett, petroleum- vagy terpentinszeszettel, — különösen a nyak, begy és hónalj táján, bekennjük, ez által az ott levő atkákat elpusztítjuk.

A ki tyukokat tart, az ne tartson galambot, vagy ha igen, a duccz ne legyen közel a tyuk ölhöz, mert a galambok köny-

nyen behurcolhatják az óvantagot a duccza, a honnan aztán eljut a baromfi ólba.

A vásárolt baromfit ne eresszük rögtön a többiek közé, hanem pár hétig tartjuk külön rekeszben, míg meggyőződünk róla, hogy azok tökéletesen egészségesek, nem hurcolnak be valami veszedelmes nyavalyát a többiek közé.

A baromfi ólat tartjuk tisztán, mert ez által sokat tehetünk az aprómarha egészsége tekintetében. Lehetőleg külön építsük a baromfi ólat úgy, hogy könnyen tisztítható legyen. Ott, a hol sok baromfi van, az ólatok köből s a tetejét bolthajtásra építsék. Ennek az a nagy előnye, hogy az ilyen ólat, ha baj van, könnyen lehet deszinficiálni lángoló szalmatűzzel, mert nem kell félni attól, hogy a fa részek meggyuladnak.

Végül megemlítem, hogy az óvantag a lakásba is behúzódik s az ember vérből is szívesen táplálkozik. A szurása helye igen viszket és gyuladós.

Fő tehát mindig a tisztaság, a mikor nem kell félnünk hasonló bajoktól, hogy azok nagy kárt fognak okozni.

Barna Balázs.

A szőlő tápanyagáról.

Általában a növények sokféle tápanyagot igényelnek, de ezek közül mint fontosabb, csak a foszforsav, káli és nitrogén szerepelnek, mivel a többi növényi tápanyagot a növények részint csekélyebb mér-

T Á R C Z A.

Drága vendégek.

Budapest egyik népes utcáján rég idők óta létezik még ma is N. Kávéház, melynek tulajdonosa haszatlan követelt el minden lehető üzletének az emelésére. Mintha valami átok sújtotta volna, csak nem akart az fellendülni.

Pedig nem lehet mondani, hogy az üzlet pangásának maga a kávé lett volna az oka. Rokonszenves külsejű, előzékeny, behízelgő modoru volt. Gondoskodott szép kasszirólól, jó itálokról, személyzete kifogástalan, a berendezés a mai kor igényeinek megfelelő volt. De hiába volt minden fáradság, minden küzködés. A vendégek nagyon gyérén látogatták. Este 7 órakor már ásitott a kávéház az ürességtől. Csak vasárnap és ünnepnapokon volt egy kis élénkség. A vendégek számát szaporították azok, akivel a kávé rokonságban és üzleti összeköttetésben állott. Így aztán az ünnepnapokon volt egy kis forgalom. A pinczereknek ilyen napokon való sürgős-forgásáról meglátszott, hogy pihent erők, oly szokatlanul mozogtak.

Hétlőn aztán újra siri esend állott be a következő vasárnapig. Ha úgy estéinkint egy vendég a kávéházba tévedt, nem tudták, hogy hová te-

gyék. A pinczér az olvasó asztalhoz ültette, a főpinczér azonban úgy találta, hogy az esetleges léghuzam drága egészségének megtalálta ártani s azért az ablak feléje vezette, míg a kávé ez ellen erősen tiltakozva a kassza melletti karos székbe nyomta.

A kávé megkérdte, hogy mit kíván rendelni, a főpinczér ismételte a kérdést, a pinczér elment a piccoló feketéért, ez alatt a marqueur is odaugrott megkérdendő, hogy nem kíván-e egy játszma karambolt csinálni? Tagadó válaszára az félrevonult. Mialatt a kávéját elhozták, a kávé egy halom újságot tett az asztalra; de nem juttathatta abba a helyetbe, hogy vendége azokból egyet is elolvasson, mert engedelmeivel melléje ült és mesélt neki históriákat. A közben vett magának annyi bátorságot a vendégtől azt is megkérdeni, hogy nős-e, van-e családja és hogy mennyire szeretné őket ismerni.

Ha a vendég egy kissé károsabb volt, akkor a kasszirósok kiszállott a trónusából egy ezüst szelencével s kedves kacintás közepette megkínálta a benne levő bunnal. Ha a vendég vett egy csipetnyit, és abból felszipantott, akkor a lesben álló marqueur jött közelébe, aki minden tüszentésre készenlétben volt a »kedves egészségére« kívánatával.

Ha a vendég távozásra készült, a fizető pinczér és marqueur rögtön ott támadtak. Az egyik a kalapját, a másik a felöltőjét, a harma-

dik a botját adta kezébe. A kávé melegen és sokáig szorongatta a kezét, mintha soha sem akarta volna elereszteni, az ajtóig kísérté. »A viszontlátásra« — mondta, háromszor is ismételte . . . Hiába, azt a vendéget többé az életbe nem látták soha. Ha nagyligált volna, ha azt mondták volna neki, hogy talán kap még egy kávé, ha a kávé rá sem hederített volna, akkor talán inkább viszontlátta volna vendégét a kávé.

Hogy a dologra térjek, így ment az hosszú időköz, úgy, hogy a kávé kénytelen volt a kávéháztól valami módon megszabadulni. Néhány ügynököt mozgósított; jártak az a vevők, de hamar áttáltak a szitán: az üzlet ingyen sem kellett.

Volt egy ügynöke a kávésnak, aki emberfeletti erővel dolgozott azon, hogy az üzletet valami vevőre tukmálja; de hiábavaló volt minden fáradozása.

Egy napon ez az ügynök diadalmas arccal rontott be a kávéhoz.

— Meg van! meg van! — sikoltotta.

Előadta, hogy holnap újra eljön egy vevő, de ez átveszi az üzletet. Nem fog visszariadni a kávéház ürességétől. Mialatt a vevő az üzlet menetét fogja vizsgálni, ezalatt vendégek fognak ki be járkálni a kávéház ajtaján. A pinczerek betegek lesznek a sok lótas-futástól; a biliárdgolyók napvilágot fognak látni, a kártyasztalnoknál fia-

lékben igénylik, részint a talaj és levegő azokat oly nagy mennyiségben tartalmazza, hogy pótlásukra egyáltalán nincs szükség. Mint minden növény, ugy a szőlő is bizonyosan oly nemű tápanyagokat igényel szer-vezetének felépítésére, a melynek hiányá-
ban fejlődése lassu, termése ki nem elégít, minősége meg nem felel lesz, s sokkal fogékonyabb az egyes növényi betegségek iránt, mert szervezete gyenge, kifejtlen.

Természetesen az illető szőlő talajának minősége és összetétele szerint változik a trágyázás mérvé is, mert pl. egészen más tápanyagok pótlásáról kell gondoskodni la-
zább talajnemeken, mint kötöttebb talaju hegyi szőlőinkben. A homoki szőlőknél kü-
lönös gond fordítandó a trágyázásra, mert ezen immunis homokterületek oly minimá-
lis mennyiségben tartalmazzák a legfonto-
sabb növényi tápanyagokat, hogy ha azok pótlására kellő figyelmet nem fordítunk, tartós termőképességre egyáltalán nem szá-
míthatunk.

Éppen azért az iszlótrágyának és composztnak és immunis homokterületeinken való alkalmazása igen fontos; de mivel azokban a legtöbb gazdaság szükségét szenved a ritkán van azon kedvező helyzetben, kivált ha nagyobb szőlőterületekkel rendel-
kezik, hogy legalább is minden 3—3 év alatt képes lenne összes szőlőterületeit meg-
trágyázni, azért itt más módon kell a tápanyagok visszapótlásáról gondoskodni.

Ezen mód pedig nem más, mint az egyes s a szőlő által igényelt tápanyagok-
nak műtrágyafélekkel való pótlása. A helyesen keresztülvitt műtrágyázás mellett a szőlőnek ugy mennyisége, valamint minősége is előnyösen befolyásolható, mert a foszforsavtrágya a minőséget, a chilisaltromtrágya pedig a mennyiséget fokozza jelentékeny mértékben. Immunis homokterü-
leteken mind a három fontos növényi tápanyag pótlása kívánatos, tehát a fenti két-
től kivül még a káliumé is, míg kötöttebb talajokon utóbbinak alkalmazása felesleges, mivel ezen talajnemek kálium bőlvelkedni szoktak.

K Ü L Ö N F É L E K .

— **Kérelem.** Lapunk f. hó 1-ével a XX.

talemberek fogják verni a blattot; a Martell-cognacot üveg végre fel lesz bontva, sőt Anisette és társai is pohárra kelnek.

A kávé misem értett a biztatásból, csak mikor az ügynök fölébe sugott valamit, kezdett eszmélni. A kávé örömtől sugárzó arcáról meg-
látszott, hogy ügynöke zseniális tervet forralt ki. Az ügynök száz forintot kapott a kávéstól hadi
célokra.

Mánap csakugyan így volt, ahogy az üg-
nök előre megjósolta.

Már délután 1 óra tájban, özönével szalín-
gúztak a vendégek a kávéházba. Fekete, kávé,
punsch, cognac, minden előkerült, ami kávéhá-
zban kapható. Volt olyan vendég is, aki fehér
kávét rendelt tejes kalácsal. Nem uri tempóra
vall, közvetlen ebéd után nagy pohár kávé három
nagy darab tejes kenyérral bekebelezni, de annyi
feltételezhető, hogy a sok vendég között ilyen is
akadhat.

Hát a biliárd asztalok: ott volt csak igazi
bongás. A vendégek veszekedtek azon, hogy ki
játsszék előbb. A marquer valóságos bíró szere-
pet játszott. A dákók csak úgy ropogtak, a go-
lyók vadul szaladgáltak össze-vissza, mint a lo-
vak, melyeket az istállóból ahhoz nem értő em-
berek riasztanak ki.

A kártyaasztalnál csörgött a rőzpénc és
dengelt az ezüst. Veszettül verték az aduttot és

évfolyam III-ik negyedébe lépett; ez al-
kalommal tisztelettel kérjük azon t. előfizet-
őinket, kiknek előfizetési lejárt, azt megúj-
ítani, a kik pedig előfizetési díjjal hátralék-
ban vannak, azt mielőbb beküldeni szives-
kedjenek, nehogy a lap szétkülöndésben fenn-
akadás történjék.

Tisztelettel

a **kádóhivatal.**

— **Városi közgyűlés.** Csáktornya nagy-
község képviselőtestülete folyó hó 16-án
delután rendkívüli közgyűlést tartott, mely-
nek a folyó ügyeken kívül, legfontosabb
tárgyát a megürülő népiskola mikénti érte-
kesítése képezte. A közgyűlés elhatározta,
hogy a községi hivatalos helyiségeket a
népiskolai épület emeletén helyezi el s itt
ad a közigazgatási jegyzőnek is lakást. Az
alsó helyiségeket 12 évi időtartamra nyil-
vános árverés útján folyó évi augusztus hó
1-én délelőtt bérbe adja. Elhatározta to-
vábbá a közgyűlés, hogy az ekképpen meg-
ürülő régi városi házát összes mellék helyi-
ségekkel együtt szintén bérbe adja nyilvá-
nos árverésen egy később meghatározandó
időben.

— **Zalavármegye községi és körjegyzők**
egylete folyó hó 23-ik napján d. e. fél 10
órákor Zalaegerszegen a megyeház közgyű-
lési termében évi rendes közgyűlést s ezt
megelőzőleg 22-én d. u. fél 5 órákor ugyan-
ott választmányi ülést tart. Közgyűlés után
társas-ebéd lesz, melyre f. hó 19-éig lehet
jelentkezni.

— **A csáktornyai uhlánusok nyári gyako-
rolatai.** A cs. és kir. 5. számú dísás ez-
red Csáktornyan állomásozó három százada
a 13-ik hadtest kötelékébe tartozó csapatok
folyó évi rendes fegyvergyakorlatai keretén-
ben a július hó 6-tól 19-ig Csáktornyan
tartandó gyakorlatai után Csáktornyáról el-
vonul és augusztus 22-ig Muraszombat (Vas-
vármegye) és Bellatinéz között, továbbá a
3-ik század augusztus 25-től szeptember 10-
ig ismét Csáktornyan fog gyakorlatozni.

— **A martir hős emléke.** «A francis-
kánus barát Gasparics Márk, bár horvát
ajku ember volt, de keblében magyar szív
dobogott. Ajka a szabadság szent igéjét hir-
dette. Ezek a bevezető szavai annak a fel-
hívásnak, melyet Drávaegyház közönsége,
(Gasparics szülőhelye) bocsátott ki Zalavár-
megye közönségéhez. Ötven év nagy idő
s az emlék, melyet Perlak piacsterére emelt

az utókor, pusztán, bekerítellenül áll s a
hős szülőházát jelölő tábla annyira romlás-
nak indult, hogy maholnap nem a hálás
megemlékezés jellegét viseli. Gyűjtést indít-
lottak tehát a hálás utódok, hogy a hős
halálának ötven éves évfordulóján annak
felemelt és feldisített emlékoszlopa és tá-
blája büszkén hirdesse, hogy a magyarok
nem feledkeznek meg a haza hő fiairól.
«Csak az a nemzet lehet nagygyű, ki nagy-
jai példáját követve, azok emlékét hiven
őrzi.» Hisszük, hogy a hazafias felhívás
nem hangzik el vízhang nélkül. Adomá-
nyok Dráva-Egyház község címére kü-
lendők.

— **Értesítés.** A vallás és közoktatás-
ügyi m. kir. miniszteriumnak 1903. június
13-án 38512 sz. a. kelt engedélyével az
1903/4. tanév kezdetén megnyílik a szent-
gotthárdi állami főgimnázium VI. osztálya
is, ennél fogva az 1903/4. tanévre az I—VI
osztályba lehet beiratkozni. Szentgotthárd
város kedvező fekvése, szép vidéke, egész-
séges, tiszta levegője és vize nagyon jó ha-
tással van a tanulók testi és lelki fejlődé-
sére. Az a körülmény is ajánlja ennek az
intézetnek a látogatását, hogy valószínűleg
nem lesz felette sok tanuló s így az isko-
lában minden tanulóval többet lehet foglal-
koztatni. Szentgotthárd város az állami vas-
utak fővonala (Budapest—Grác) mellett
fekszik s azért az ide-oda való utazás köny-
nyen és gyorsan megtörténhetik.

Az igazgatóság

— **Kántorválasztás.** A Szoboczinak me-
üresedett kántori állásra e hó 12-én tör-
tént választás alkalmával Koos János ot-
tani tanító választatott meg egyhangulag.

— Orvosi körökben már rég ismert
tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** va-
lamennyi hashajtó vizet, tartós hashajtó ha-
tása és említésre méltó kellemes ízével
fogva, már kis adagban is tetemesen felül-
mulja. Kérjünk határozottan Ferencz József
keserűvizet.

— **Badacsonyi vidéki Bortermelői Szö-
vetsége.** A balatonmelleki szőlővidék bor-
termelői által megalapított szövetség június
20-án tartotta Tapolczán választó közgyű-
lést Hertelendy Ferencz országgy. képviselő
elnöklelte alatt. A közgyűlésen megjelent
400 szövetségi tag közfelkiállással Handlery
Gusztáv földbirtokost, a borellenőrző bizott-

lást, hogy őt egy szédelés áldozatául szemel-
ték ki.

Odament a kávéshoz és azt mondta neki,
hogy megmondta a dolgot. Az üzletet csak négy
hét múlva óhajta átvenni, addig majd minden-
nap elfőn és megfigyeli az üzlet menetét.

A kávé majd elájult ijedtében e kijelenté-
sére. Hiszen addig Darius kiacse sem elég czeke-
nek az éhes vendégeknek, addig párszor tönkre
megyén — gondolta.

A kávé minden lehetőt megtett, hogy ve-
vőjét a rögtöni átvételre bírja, ki végre hosszas
huzakodás után hajlandónak mutatkozott a hol-
napi nap bevérrása után az üzletet átvenni. A
kávé misem volt elégedve Gondolta magában:
isten neki, még egy százas banya. Eljött a nagy
nap, vele együtt a drága vendégek. Ugyanaz a
zaj és lármá. A vendégek már annyira megszok-
ták ezt az uri állapotot és úgy parancsoltattak,
mintha egyebet se tettek volna egész világ éle-
tükben. A kávé misem leste a vevőjét. Már be is
akonyodott, de az még sem jött. Másnap reggel
kapott egy levelet a következő tartalommal:

Uram!

Az ön kávéházában nagyon drága vendé-
gek járnak, ilyen fényes üzletre nem ref-
lektálok.

Az ügynök pedig nesztét vette a fiasónak
megugrott.

ság tagját választotta meg ügyvezető igazgatóvá és ennek helyettesévé Frisch László szőlőnagybirtokost. Az igazgatótagjai választottak: Ley József plebános, Kovács Vilmos dr. ügyvéd, Fischer Gyula dr. takarékpénztári igazgató, Tus Antal vinczellériszkolai igazgató és zalamegye szőlőfelügyelője, Takács Jenő kir. közjegyző és báró Puteány Géza nagybirtokos. Pénztárnok lett Weiler Ignác. Ezenkívül 50 választmányi és 6 számvizsgáló tag is megválasztott. A szövetség székhelye Tapolca és működését f. hó 1-én kezdte meg, mely oda irányul, hogy a bortermelő és bortevők közötti üzletkötést közvetítse és élénkítse. A borkereskedők és vendéglősök rokonszenvvel és érdeklődéssel viseltetnek ezen szövetség iránt, mely hivatását helyesen feltevé, a borkereskedők és vendéglősök bevételeitől megkímélve akarja és nem szándékozik más szövetkezetek példájára a kereskedőkkel versenyezni.

— **Vizbefulladt gyermek.** Blescs Rókus V. hegykerületi lakos 4 és fél éves kis fia folyó hó 3-án délután 3 óra tájban az udvaron levő s kerítéssel övezett vízfogóba esett s ott megfulladt. Ebből az alkalomból Blescs Rókus és neje ellen gondatlanság által elkövetett ember ölés vétségé miatt elrendelték a bünvádi nyomozást. A bünvádi nyomozást a nagykanizsa kir. ügyész folyó hó 9-én hozott katarozatával beszüntette azzal az indoklással, hogy azon körülmény, hogy a szülő a 4 és fél éves fia felett való folytonos felügyeletet elmulasztotta, büntetendő gondatlanságot terhel nem képez, mert életviszonyainak figyelembe vétele mellett az öle, mint napi munkából élő földmivestől nem követelhető.

— **Merénylet egy jegyző ellen.** Folyó hó 9-én éjjel ismeretlen tettes belőlt Harics Károly maracsnányi jegyző lakásába. A vizsgálat megállapította, hogy a merénylet a pince ablaktokjára lépett, s olyan helyről lölt, hogy a jegyzőt célba vehette; de lába megcsuszolt s ez által a lövés irányt tévesztett. Tekintettel a szomszédos horvát mozgalmakra az esemény a rendesnél nagyobb izgalmat keltett az ottani magyarság körében. A vizsgálat folyik, de a tettest eddig nem sikerült kézrekeríteni.

— **Nem jó a fegyverrel játszani.** Polmann Vinczéné drávaegyházi koresmáros és Heiner Zsófia nevű cselédje agyonsült nezegettek egy revolvert, miközben megledekeztek arról, hogy a revolver töltve van. A revolver forgatás közben elsült s oly szerencsétlenül, hogy a cseléd azonnal elvesztette az eszméletét. Eleinte azt hitték, hogy Polmanné összeveszett a cselédjével s szándékkal lölt a cselédre s csak mikor a leány később rövid időre magához tért, tudódott ki a valóság, minek alapján a Polmanné ellen folyamlatba tett vizsgálatot is beszüntették. A szerencsétlenül járt cseléd 4 nap alatt meghalt.

— **Kosciusko** A kiről zeng a dal és szól a példaszó, nemzetének hőse, szabadság bajnoka, a lengyelek híres vitéze 1752-ben született, mint egy köznemes fia. Atyját megölték a parasztok, őt, mikor egy főúri kisasszonyba mert szeretni, gyálatatosan megbántották annak rokonai. Szégyenében Amerikába ment, hol Washington alatt ezredes lett. Az orosz-lengyel háborúban kasszas paraszttal elfoglalta az orosz ágyukat; diktátora volt nemzetének paraszt-zubonyban, csamarában, a melyet elvből öltölt fel, mert ő a paraszttal látta a nemzet

erejét. Az ország vele is tartott mindig, de mikor a czárnó Suvarovot, a török háborúknak sem félelmet, sem kíméletet nem ismerő hősét küldte a lengyelek ellen, hiába volt a lengyel vitézek hősie ellenállása. Kosciusko Maciejovici mellett elveszti a döntő csatát, a fél sereg fogságba esett, az ágyuk elvesztek, Kosciuskot súlyosan sebesülve találták meg az oroszok a csatatéren. Vele vesztett a győzelem reménye, s a nemzeti kormány hiába ajánlotta föl válságul az összes orosz foglyokat. Nevét, sorsát szálaiba szötte a költészet. Ő volt az, a ki Lengyelország bukását legalább dicsővé tette, ha már el nem hárihatta. Hogy bukásában azt kiáltotta volna: »Finis Poloniae« az csak mese, melyet maga is megczafolt, de ha a szó nem volt is igaz, igaz volt a tény. Nemzete azóta abban a tragikus kísérletben emésztli erejét, hogy megpróbálja, mikép élhet és fejlődhetik nép országos szervezete, egység, kormány nélkül, csak nagy hagyományából merítve a jövő reményét.

Kosciuskoról szól a Nagy Képes Világlörténet most megjelent 186. füzeté.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbír kötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII. Üllői ut. 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

A burgonya megbábásodása elleni védekezés.

Igen sok esetben tapasztalható lazább talajmekenél az, hogy a burgonya sok, de apró gumót terem, a minék oka több körülményben keresendő. Oka lehet ezen jelenségnek az erős trágyázás is, a melyet egyes okszerűen kezelt homoki gazdaságok szoktak inkább alkalmazni s mivel a kedvező strukturájú laza és tápanyagokban gazdag talajon a burgonya jól érzi magát, gyors fejlődésnek indul, nagy lombzatot, sok szárat és gumót nevel. Ha az időjárás kedvező, ilyen esetekben a termés óriási lesz, de ha esetleg szárazabb idők következnek be, mivel elegendő nedvességgel nem rendelkezik, a talajba levő növényi tápanyagok sem jöhettek oldásba, a burgonya fejlődésében fennakad s gumói aprók maradnak, esetleg megbábásodnak, azaz a még helyesen ki nem fejlett gumók új gumókat nevelnek, a melyek természetesen a kellő nagyságot és kifejltséget már el nem érhetik.

Tehát ilyen esetekben a bőséges trágyázással éppen az ellenkező hatást érjük el, a gumók aprók maradnak, a mi természetesen csekély átlagtermést jelent. Ezen a bajon azonban korántsem lehet olyan módon segíteni, mint azt igen sok helyen tesszik, hogy a trágyázást egész egyszerűen redukálják, mert akkor ennek is csak emeltett baj, csekély átlagtermés lesz az eredménye, mivel a homoktalajok rendszerint igen kevés növényi tápanyagot tartalmaznak, — hanem ezen csakis a műtrágyaféléknek, még pedig a kaimit és szuperfosz-

fátanak zöldtrágyával való kombinált alkalmazása által segíthetünk.

A zöldtrágya növeli a természetes humusz-tartalmát, tehát elősegíti a talaj víztotható-ságát s mégis bár hatása megfelelő, azért korántsem eredményez oly buja fejlődést, mint az istállótrágya s így fentemlített veszély elkerülhető, vagy legalább is csökkenthető lesz. A műtrágyák alkalmazása a zöldtrágyák alkalmazásánál elkerülhetetlen, mert a zöldtrágyázás csakis nitrogénben növeli talajaink tápanyagtartalmát s más tápanyagokban, mint káli és foszforosavban oly szegény, hogy azok pótlásáról okvetlenül ilyen módon kell gondoskodni.

Hüvelyes növényeink termelésének haszna.

Miveleti hüvelyes növényeink termelése eminens fontossággal bír, egyrészt mivel azok egytől-egyig a pillangós virágúak családjába tartoznak s így a talaj tápanyagtartalmát csak minimális mennyiségben veszik igénybe, nitrogéntartalmát pedig nagymértékben növelik, másrészt pedig a talaj fizikai tulajdonságait javítják, mivel azt teljesen beárnyékolva, a meglömörödéstől, kiszáradástól megóvják. Mélyreható karrögyökérzetük által a talaj alsóbb rétegeit használják csak ki, tehát azon réteget, a mely csekélyebben gyökerező növényeink, különösen pedig a gabonafélék által amugy sem használható ki. Termelésük által vezérforgóink megfelelőbbé lesznek, mezőgazdasági termelésünk pedig biztosabb alapokra lép, mert ez a változatos termelésnek mintegy természetszerű következményét képezi. Takarmányértékük elsőrendű, az állatok szívesen fogyasztják s más nagyobb tömeget szolgáló takarmányfélékkel keverten termelve azok tápértékét jelentékeny mértékben fokozzák s a takarmánykérdést illetőleg nagy könnyebbséget okoznak a gazdának.

A pillangósvirágú takarmánynövények alá az istállótrágya alkalmazása hatástalan lesz, vagy legalább is nem használják ki kellő mértékben azt; azért annak alkalmazása, egyes nagyon sovány talajok kivételével nem lesz célravezető. Ugyanis pillangós virágú takarmánynövényeink nitrogén-szükségletüket a levegő-nitrogénből fedezhetik a gyökereiken levő nitrogén-gumók, illetve az azokban élő bakteriumok közvetítésével. Különösen magra termelt hüvelyes növényeink termelésénél kell ovakodnunk a friss istállótrágyázástól, mivel így a túlságos nitrogén következtében buján fejlődnek virágzásuk hosszu időre kinyulik s magot nem igen kötnek. A helyes trágyázás itt tehát csak a mesterséges trágyafélék alkalmazásával oldható meg. A szuperfoszfát s lazább talajokon a kálitrágya használata nemcsak azon szempontból kívánatos, hogy ez által termésünk jelentékeny mértékben fokozódik, de így az utánuk következő gabonafélések is kitűnő eredményeket szolgáltatnak, mivel mindhárom tápanyaggal fognak rendelkezni, mert a nitrogént is megadtuk a pillangósvirágú növények termelése, illetve azoknak a talajban bennmaradt gyökérzete által.

Felölő szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime, **Margitai Jožefa** urednika vu Čakovcu.

Izdateljstvo:

knjižara Fjischel Filipova, kam se predplate i obznane pošljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Čakovca«, i t. d.

Gospodarstvo.

Od priredjena pelinkovca.

Ako bi se gdo takov našel koj bi žel sebi tak zvanu »pelinkovec« pitvinu napraviti, za dužnost si držim poljeg iskustva njemu sledećemi poslužiti.

Najizvrstneše na zdravje služeće trave, kak najpre kakov je pelin, bezgovec, vuzka pulna trava, jezerno dobra trava i t. d. vre jako starinski ljudi još pred Kristusevim narodjenju poznali jesu i ove trave za svakojačke začimbe takaj i hasnuvali jesu. Ako kakvu guder pitvinu, ali jestvinu pripravili si bili, nju puno s kajkakovimi poznatimi na zdravje služećemi travami napuli valjda zato da njim bolje budu hasnili. Na ovakov način delali jesu pelinkovca takaj vre zdavna i jako zdavna, — nego na svakojačku spodobu, ravno tak kak danas.

Nastavimo sad vre ovo pitanje dakle zakaj delamo tak onda pelinkovca?

Vu prvim redu, ako vinogradski gospodar jesem, delam si njega zato, da pri mojoj hiži takova pitvina naj bude, koje nema svagde. Ako njega dobro znam prirediti, onda ni samo vraćto i za jaćenje žaludca pitvinu dobijem, nego nekaj vugodnoga, veseloga i na okrepljenja tela takaj. Segurno

morem preporučiti pelinkovca kak jednu takvu pitvinu, koja želudca jači, i dobroga apelita pribavi, im skoro svakim doktoru pre pisanim »receptu« gda za želudec medicinu odredi, tamo je tinktura Wermuth takaj.

Vu drugim redu morem si njega napraviti i delaju njega takaj po nekajih okolica kak naprimer. Ujvidek, Pečuh, vu Aradu i t. d. za trštvo, da tak slabim vinam veku cenu napraviju, kak nam je znano, da po oštarijah litro pelinkovca prodavaju za jednu korunu, dapače i 1 kor. 20 fill. računaju takaj, ako prem k njemu potrebna materija koma da košta do 20 ili 30 fillero.

A navučitelji pri kakvih guder drugih gospodarstvenih poslov, moraju pobriniti sve prilike, da mogućni budu najfaše pripovati i za dragu cenu tržiti. Na ova moraju vučiti puka, kojemu z najveće strani oni jesu tak rekuć jedini njegovi navuke njim davajuć dobročinitelji, kaj je i njihova dužnost takaj.

Dve fele pelinkovca ima, najpre tak zvani raczürmös, koj poradi začimbah je vugoden, malo zerek i poljeg volje sladek takaj. Ovaj ima jakost i friško vkani človeka. Drugi pako je iz same začimbe načinjeni ovaj je zuhkasti, i radi toga ženski spol njega nepreštivava, akoprem je zdraveša i i bolša pitvina.

Kak se mora prirediti raczürmös ili

pravi pelinkovec? Ovoga pelinkovca moremo vu jednoga ½, ali pako vu čeli hekloliner-nim lagvu napraviti. Lagev naravski čist mora biti, kaj čim leži napravimo od čepa ona zadna iz žnjega van vzememo. Ako smo njega dobro oprali, pustimo ga da se dobro posuši. Pelinkovca delanje vu vrème bratve, ili pako po bratvi se pripeča. Za taj posel nabere mo si zdravo zrelo crno grozdje, kakva je kadarka i burgunder i više toga. Ako vu vrème bratve nemamo vremena delati, onda za taj posel pripravljeno grozdje odnesemo na nahiže i na rogozvu ili pako na ponjavu položimo. Grozdje moramo dobro previziterati, svaku gnjilu ali budi plesniva jagodu moramo van zebrai. Ako se lagev posušil, grozdje po redoma vu njega nadevamo. Nego prije nek bi počeli grozdje vu njega slagati, na dno lagva položimo začimbu i to pelina i muštardu, ovo drugo pako kakva jesu orešec pamarandje belina, fige svetoga janoša kruh, ili puksedin, žuti cukor, ova moremo takaj niko među grozdje nadevati. Začimbe kulikoča je odlučna ili bolje rekuć ovo svakomu od volje visi, ar more biti pelinkovec sladek, ali samo poslasni — i more biti slabo i obilno po začimbama.

K jednomu heklolitru po priliko ova kulikoča se uzima: pelin za jednu rokovel po priliko 150 gramov ali od ni spuk zve-

ZABAVA.

Kaj sve može jeden gumb učiniti.

Već od negda je med našimi aristokratami bilo vnogo popularnih licah, koji su se raznimi iznimkami od navadnog izitali. I danas ih još ima. Jedni su svojem extra-vagancami, drugi obilnim dielenjem siromakom, tretji opet podupiranjem, dapače podpunim zdržavanjem celih selah i obćinah znali si glas pribaviti. Ovi i tomu slični čini su uzrok onim bezbrojnim legendam, koje se i danas med pukom o ovom ili onom pripoviedaju. Osobito pako u tom zauzimaju magjarski magnati prvo miesto. Njihovo priredjivanje sjajnih svečanostih, njihovo gojenje plemenitih konjah, njihove luxuriozno uredjene štale, dapače ukusna odieća njihovih slugah, sve je to takovo, kakovo u drugih zemljah nije za videti, a ktomu njihova munificentia i velikodušnost, toga pak plane neima nigde izvan magjarske.

Takova jedna sjajna ličnost staroga Beča je bil knez Pavel Antun Esterházy od Galanthe, koj je već sa 24 godinama

svoje dobe bil austrijanski poslanik u Drazdjanah, sa 28 godinah u Rimu, poslie u Londonu, zatim minister, a konačno poslanik u ruskoj, i koj, ako prem je njegov majorat obsizal 29 gospoćajah sa 21 gradom, 60 trgovištah i 414 selah samo u ugarskoj — neračunajuć ktomu još imanja u dolnoj austriji i u bavarskoj ipak je radi svojih ogromnih dugovah godine 1860 došel pod sequester.

Je, to je bil kavalir! On bez sjaja, liepote i obilja nije poznal život. Kod njega novac nije imal vriednosti, ili je imel samo toliko, da ga je mogel punih rukuh dieliti. Ali on je bil i u istinu darežljiv iz prirodjenoga mu nagnutja na dobroćinstvo. Od njega nije nikada nijedan siromak bez podpore otišel i gde je bilo potrebno aevoļu ublažiti, visekrat i hinbenu i lašljivu. daval je obitno. Hiljada ljudih se je pri njem obogatilo. Još danas ima u magjarskoj plemenitašah, kojih pradiede je on u svoju službu uzal, kak navadne seljake ili purgare, poslie im dal po koj svoj marof u arendu i koji su se onda pred njegovimi očima bogatili, kupovali si vlastita imanja i dohadjali do plemenštine. Malo ih je bilo, koji su mu ostali vierni a još manje, koji bi

njegovoj obitelji bili zahvalni. Ali on si stoga nije nikaj činil. On je sledil svojemu doboromu srdcu pak je dielit iz svog bogatstva toliko na sviet i tak dugo, dok je na jeden krat na dno svoje keše došel te — se je začudil, da jedan izmed njegovih arendatarah, danas posiednik više gospoćajah, ima vekiš godišnji dohodak neg on sam. Kad su mu to drugi povedali, smejal se je samo i rekel: »Tim bolje, barem znam, da su moji gumbi dobre interese nosili.«

Knezevi gumbi, to su bili stanovita osobitost med gumbi i jednoga od njih vloviti, to je bil liepi dobiček. Mnogi siromak je njegovimi gumbi sretan postal.

Knez Esterházy najme je imal navadu, da drobnih novac nije nikada sobom nosil, pak je jednoć jednoj siroti, koja ga je za almušto zamolila moral njezinu molbu neuslišano pustiti, pošto u nijednem žepu nije drobnoga našel. Ovo si je na toliko k srdcu uzal, da je iznašel načina, po kojem će uvijek drobiša kod sebe nositi. Pri ljujem se ja po drobišom razumievalo: dukati, škude i evancige a veliki novci su kod njega sastojali iz bankah jez-račah stotinkah i t. d. kufrom nije nikoga nadeljival.

On si anda od sad dade na svu svoju

zanoga pelinskoga betovja do 20 ili 30 cm. od dugog pušla tuliko, kak s pol rukom moremo prijeti. Zatim $\frac{1}{4}$ kilm. od bčloga i $\frac{1}{4}$ od črnoga muštarskoga semena denemo takaj na dno lagva. Med rede nadevano grozdje pako, od cimeta od 20 — ili 30 gramov, nadalje do 1 ili 2 kilogramov žutoga cukora, 1 venec fige, i $\frac{1}{2}$ kilograma sladkih korica napokon 3 ili 4 oreščov. Ako je lagev napunjeni s grozdom, onda zadno na mesto denemo obruča na njega polvr-dimo, da nebi iz žnjega teklo i tako vu pivnicu ili kakvo drugo hladno mesto namestim. Potomtoga punoga nalejemo nad pilku iz dobrim črnim ili budi šiler starom vinom. Ako takova imali nebi, onda dobro bude i belo staro vino takaj, pak znjm napunimo lagva, ako pako niti takovoga nebi meli pri rukah, onda dobro zevreloga mosta takaj moremo hasnuvati. Zatim lagva dobro zabijemo 2 ili 4 tjednov, ali ako i duže pri miru ostavimo, napokon pako na pipu denemo i vu flaše pretočimo. Na takov način izpraženoga lagva opet na novo s vinom nalejemo, koj opet za dva tjedna iz novim pelinkovcom nam posluži. nego sada već ni iz tako finim kak je prvešit bil.

Kuhanoga pelinkovca delanje, vu vreme bratve čisto precedimo od mosta jednu kulikoč i njega kuhamo ravno tak, kak da bi hotela sladkoga kuhanoga mosta sebi pripraviti, nego kad se kuha, nuler denemo vu jednu čistu skup svezanu capu, gore imenute začinbe. Ako se posle kuhanja dobro prehladi most, vu flaše njega pretočimo, koje dobro zateknemo i vu hladnom mestu držimo.

Iz čisto prostoga bčloga, ali šiler vina navadni jesu takaj pelinkovca delati. I to tako v zemeju k tomu jednu dugu vusku platnenu možnju, koja od lagva pilke do dna segne i po takvim onda vu nuler položenu možnju na devaju začinbu. Da pako ona ista možnja do dna lagva segnula bude, već na prvo nekuliko čisto opranih kamenčevov pustiju vu nju. Dobro zabijemo lagva i za 2—3 tjedne iz ovoga takaj postane dober pelinkovec. Nego k ovomu cukora i

muštarskoga semena za dosta moramo dati, da nebi počelo vreti vino. Tek mu onda sladek bude, nego ako cukora nedamo k njemu, onda samo žuhkastoga pelinkovca budemo dobili.

Pos: Kovacs Ferenczu
M. F.

Kaj je novoga?

— *Prosimo naše poštuване predplatnike, naj nam vu novim fertalju predplatne zaostatke čim predi pošleju i predplate ponoviju.*

Imenovanje.

Wlassics Gyula magjarske kraljevine minister, je Čizmadia Karolya učitelja i Hencz Apoloniju učiteljicu vu Dravaegyhaz »Cirkovljan« k državnoj pučkoj učionici za učitelja i učiteljicu imenuval.

Oglas

Vu Bányavár ili Peklénica obćim se od sklezena zgrabljiva bolest pojavila, radi toga iz Bányavár, Muraszerdahely, Murašikloš i Muraszkeresta obćinah konjska, rogovatu i ovcinju marbu vu Austriju ali pako vu druge tudje zemlje 40 danov, ijiti do augustuša 14 dneva prodati ili gnati ni slobodno.

Papa je teško bolestan.

Ččloga sveta iz glibokim pomiluvanjem napuniti bude ov glas, koj sada ovo vreme dohadja iz Rima. Svetoga oca pape zdravje se jako pohujšalo. Papa, koj se prije po vrtu bil šetal, po audienciji pobožnih putnikov za jako trudnoga se spoznal. Po noći je omedljevanje na njega došlo. Dr. Lapponi njegov vračitelj čelo noć je kre pape postelje sprevaljal. Papa je opet na novo počel omedlevati. Papa zadnjikrat Piesquiero vikomentesa prijel na audienciju, po spomenuk ovak si je zdehnut bil.

— Betežen jesem ja već jako. Tak čutim, da moji dani da pače i moje vure vre takaj sbrojene jesu.

Jalnost.

Božič Matjaš prekopskoga vrha stanovnik čakovečkih patrov goričini vinceller bil je prešastnoga ljeta, nego radi svakojacke kradljivosti odhitili su ga iz službe. Kradljivost je Zadravec Agneš javila klostra predpostavljenomu, kaj je i zeznal i radi toga sve prilike bil je iskal, gde si proti njoj svoju srditost izpuni. Svojim sinom Jurajom bili jesu se do govorili, da rečenu Zadravec Agneš ženu negdi počakaju i dobro izhariju. I zbilja juniuša 30 dana na večer na nju čekali jesu i tak oko 8—9. vure zestanu se žnjom, kad je preko Varga brega išla taki su nju na zemlju hitili s reklecem zaphali i po glavi i obrazu s kamenom tuliko vudarcov dali, da od njih njezine rane do tri tjedna za čeliti nisu mogle. Javljeni su sudu.

Bitvina vu školl.

Iz Nagysölösa obavestnik telegrafira: da vu državnoj školi kraljevskoga školskoga inspektora po imenu Máthé Gejzija školskoga inspektora njegov pisar po imenu Benkő Andraš ga s batinom bil naharili. Svadljivce je školski sluga razdružil. Neka malo ni lčpoga, nego se ipak pripetilo.

József nadherceg i žnjači.

Jedne starinske povojnje navede postal je delnik Jožef nadherceg. Nadherceg, koj se više danov vu aradvarmegyinskim svojim imanju bil mudil, ove dane vu Horgošće i na Reketyés bil je pogledal na kojih mestah žetva se već započela. Na jednoj pšeničnoj tabli pripetila se ova veselost. Za korenjela se je ova navada med žnjači, da svezuju svojega gospodara kad dojde prvič med delavce. Kišjenöiski žnjači imali su već tu sreću da svojemu gospodinu skazeju prama njemu čast i ljubav svoju vu ovoj prilici, kak bors štupi med nje, dve lepe mlade puče taki pred njega stanu i već na prvo s mudriša spletenim vužincem svezuju njemu ruke. Jožef nadherceg,

odieču gumbe prišiti u kojega svakem je bil cekin i ako ga je onda na putu koj prosjak srel, to je knez samo uzel iz žepa periš, odporil si jednoga gumba te ga predal siromaku. Negda se je dogodilo, da nije imal u žepu periša, onda je samo onak u naglosti gumba odtrgnul, pak ako je sgumbom i falat sukna kaputovog išlo, to se je poslie, za inače čielu kaput ipak našel još siromašniji, kojemu je rečeni kaput dobro došel. Njegovi težki zlatom izvezeni gumbi na njegovoj gali oprave bile su prave dragocienosti. Kad je knez godine 1846 u svojem obiteljskom gradu »Esterhaz«, u kojem su 162 sobe, theater, sale za zabave glasovite štale za konje, razne umietnosti i dragocieni kipi, kakti šopronski supremus comes daval svoju glasovitu svečanost, moral je njegov bankir Geymüller sluge na konjih u Frankfurt i Strassburg razaslati, od kuda su mu navadno naručeni gumbi dohadjali.

Hoću vam ovde pripoviedati o jednom takovom gumbu, koj je jednoj, još danas u magjarskoj živučoj otmienoj obitelji sreću utemeljil. Pripovest je doduše malo romantična ali ima u sebi tu vlastitost, da je od kraja do konca istinita, a pripovedal mi ju

je jedan član iste dotične obitelji, koj ju je dapače još doživul.

To je bilo u tridesetih godinah i vuzem. Gorestajanje u »Burgu« je prošlo a kavaliri, koji su na processiji cesara sprovadjali, vračali su se u svoje palače. Prekrasne gala kočije vozili su se iz Burgovog dvora. Jedna od najliepših je bila kneza Esterhazyeva, koj se je u svoju palaču u Wallnerstrasse vozil. Tu pred palačom se je već dosta ljudih sakupilo. Bili su to siromaki a nekoi zmes i bezposlice. Svi su čekali na glasovite gumbe njegove. I izbilja! Smiejuč ih je nekoliko iz kočije med množvo hitil, hrpa se je za njimi hrvajuč popo cesti valala a onda, kad je kočija kroz teška vrata u dvor prošla, se je izpred palače na sve strane razišla.

Kratko vrieme za tim dojde putem baš onuda mladi čoviek. On je bil žalostan i polišteni te baš nije kak najsretniji izgledal. Na jedan krat štupi na nekaj tvrda. Več je hotel dalje oditi, ali ipak se prigne te — dignu na svoje začudjenje zlatom vezenoga gala gumba.

Nevolja i poštenje se sad pričmu u njem boriti. Nitko ga nije videl, ou je model posve lahko nadjeni zlati gumb zatajiti

i za sebe zadržati. Ali nekako mu se to nije dalo. On se ogleda gore te opazi sada tekar, da stoji pred Esterhazyevom palačom. Bez daljnog oklievanja otvori teška vrata i štupi u nutar. Portir mu već dojde naproti, jer — opet jedan prosjak.

U istom hipu, kad je nadjenu stvar hotel portiru kazati i pitati jeli mozbit ga nije knez izgubil, dojde po štengah dole liepi muž znamenitog izražaja lica i oštrog ali mirnog pogleda. Portir se duboko nakloni.

Mladi čoviek je tu stal sa gumbom u ruki, a liepi muž postane pred njim te ga zapita: »Ste našli? Ha?»

»Jesam« — odgovori mladič.

»Morete si ga zadržati« — veli knez smiečuci se i hoče dalje oditi. Ali odmah zatim postane opet, pogleda liepomu mladiču u blicdo lice, premeri ga očima od glave do petah te mu mahne rukom, da ide za njim. Znatiželjno je mladič stupal za knezom u jednu liepu sobu, gde mu u kratko reče: »Dopadate mi se mladi čoviek. No, pak onda kaj smo i odkuda smo?»

Presretan mladič odmah odgovori i pove, da je magjar i dijak te da je kod Kaunitzovog portira na stanu u njegovoj

koj je već višekrat sreću imal pri takovoj prilici nazočen biti, na veliko veselje služila je njemu ova zabava, zatim pako puče o-bilno nagradi. Potomtoga smejuć navrne se nazad k sprevoditeljnom svojim:

— Stanovito velim, da mi je jako povoljno bilo ovo, ovoga venca pako od-nesem sobom za spomenek.

Odsudjeni puntari.

Iz Zagreba telegrafiraju: Ove dane zaključili jesu onih dvijuh svecenikov grešnu njihovu istragu, koji su prostoga puka bili pobunjavali. Sud je svakoga na šest mesec trpeću težku vuzu odsudil.

Porušeni varoš.

Iz Amerike došavši brzobjav od velike nesreće nam daje glasa, koj je vu Oragen države Hepmer zvanoga varoša stigel i zev-sema uništil Ovaj varoš do 1200 stanov-nikov ima, medju kojih pet sto ljudih je svoje življenje pogubilo.

Nesreću je velika ploha zrokuvala, poljeg koje blizu varaša ležeća reka i po-toki su oblejali. Kad su poslje bure potoki henjavali na bregih više stotin mrtvih lju-dih našli jesu, nego mrtvih ljudih — tela nekada stran je voda daleko sobom odnesla. Do devet mil niže Jone zvanoga varoša je ploha takaj unistila, samo da ni tako na brzo došla povodnja, pak imali su ljudi vremena iz hižah se van odseliti. Vu Hemper varašu od telefona i brzobjava sohe sve se jesu sprehitale, tak da svda je celi varoš tak rekuć zaprt od sveta. Ostale hiže su takaj velikoga kvara trpela, pri času celoga varoša budu morali iz nova podig-nuti. Na Villom zvanim potoka bregu, gde hiže do jezeropetsto stopah dužine stale jesu. Po onoj strani varaša sve hiže poru-šile se jesu.

Papa na šetnji.

Iz Rima javiju, da XIII. Leo papa šet-nju je načinil po Vatikanu vrtu ove dane.

palači u Gumpendorfu, a da se tim škola, što druge podučava.

Knez ga posluša milostivo, med pripo-vedanjem kimne nekoliko kral glavom te nazadnje odpusti dijaka sa: »Köszönöm, lesz rá gondom — fiatál barátom!» (vlastite knezeve rieči.)

A kak se je začudil Peter Feninger, portir palače kneza Kaunitza, kad drugi dan zatim pred palačom postane kočija kneza Esterházyeva i sluga iz boka skoči te zapita za ovde stanujućega dijaka Pavla H... Portir dakako odmah id dubokimi nakloni do kočije te knezu pokorno javi, da je di-jak doma ali — u vrtu dela.

Knez Esterházy izide sad iz kočije te ide u palaču u portirov stan, ovde stupi k obloku, koj je bil prama vrtu te se — grohotom nasmije. Jer on je i nekaj liepoga zgleдал. Na vrtu pri vodoskoku je stal di-jak, pak je baš u tom hipu — kušnul lie-pu mladu dievojku, koja je kak je to bilo videti bez ikakove srditosti do-pustila.

U tom hipu zavikne portir u vrtu: »Marica, gde je Pavel!? I zaljubljeni dakako skoče širom, kak da je strela med uje vudrila.

Za čas stupi ves zažarjeni dijak u sobu a knez mu se šalno prstom grožeć

Šetnja ova bila mu je prva, koju je učinil vu ovom ljetu. Svetoga otca vu jutro ob osmi vuri odnesli jesu na nosećem njego-veg velicu na vrt, iz kojega nuter stupi vu priredjenik ko hintov, jemu osobito liepi dva konji pripreženi bili jesu. Blizo dve vure dugo vozil se papa po lagana med zeleno listnatim drevju po vrtu. Friški zrak i vugodna duha od cvetja jako dobro učila jesu njemu i veselo navrnul se nazat vu svoje rezidencije.

Življenje spasonosci.

Iz osem osobah stanujuće tjepeštansko društvo ove dane odlučilo se po Dunaju na jenoj maloj ladji putovati. Kerštjanski Ferenc oštarijaša gospa svojimi dvemi čerkami Paula i Emma zvanimi, Ghilly Karolina kelterica, Skatella Nandor, Sakač Gustav kelter i još 2 prosti soldati seli se jesu vu čun. Pod estergomskom mostu Dunaja slapi prevrgli jesu slaboga čuna, i svih osem osobah vu vodu je spokopale. Blizu Sunyog zvanoga otoka ravno onoga kipa držali su muštru soldati. Nesreću videći junacivu onim hipu popašćili se jesu na pomoć vu vodu opadjenim nesretnikom i pruži se njim prilika, da sedem medju njih iz vode sretno oslobodih jesu. Osmi putnik na žalost se izgubil. Ghilly Karolina zvala se ona kak je berš vu vodu opala, taki se je i vtopila. Niti njezino mrtvo telo nisu mogli najti.

Smrtna vura.

Vnogi jesu vu tem mišljenju, da člo-veka smrt od dana jedne segurne vure visi, i to pako poljeg te miseli, da najmre na početku i na koncu dana osobito mora se razlučiti od sveta vmrtneli človek. Jeden doktor već od dugšega vremena nosi poz-

ljivost od ovoga osobitoga pitanja i već do 300 svakojačke dobi ljudih njihove smrtne vure za znamenoval si je. Opazil je, da najviše smrtnosti vu jutro, med 5 — 6 vu-om pripetilo se je, najmenje pred poldan-med 9 i 10 vurom. Zveksinom pako smrtnih pripečenjah vu jutro med 3 i 6 vurom dogodilo se je. Jeden drugi doktor je do 6000 smrtnih pripečenjah složil skupa i poljeg ovoga najviše smrtnosti vu jutro med 1 i 8 vurom najmanje pako posle podne med 1 — i 12 vurom spalo je. Iz ovoga to takodjer moremo suditi, da smrtnost i od toga visi takaj, da s kakovom dvorbom dvorili jesu težkomu betežniku po noći. Fere Karoly glasoviti pariški psi-kologuš na dalje opetuje ovoga pitanja na-vučenost i za znamenoval si je od Pariza najvećših dva špitalov smrtnosti vremena i to kroz celih 10 godinah. Poljeg ove o-paske glasoviti vučenjak samo ova ufal se povedati, da najmenje smrtnosti na večer med 7 i 11 vurom dogodilo se, kak dneva druge dobi. Jeden, po imenu Schneider zva-ni berlinski vučeni doktor od 57 jezer spa-zenih smrtnosti nato bil je došel, da ljudi najvišekrat vu jutro med 4 i 7 vurom vu-miraju. Ovo njegovo mnenje za najistinkešu spoznavaju. Ako vučeni professori još od vnogo mrtvih ljudih računa vodili budu, onda s vremenom očivestno budu mogli povedati, da svakomu človeku kada bude bila vura, njegovu zadnju smrtnu vuru.

Odgovorni urednik:

MARGITAI JOZSEF.

veli: »Nikaj nema, nikaj nije i već dela takove komedije?»

»Neka mi odproste serenissime» — iz-muca dijak.

Sada pričme knez magjarski govoriti, kaj dakako portir Feninger nije razmel, a kad se je dijak pred knezom na kolena spustil te mu ruku kušnul, onda mu se je pred očima blisnulo, da se tu s nećem vrlo važnom i zanimivom radi. A još bolje ši-roko je gledal, kad je dijak na jedan krat otišel van te je njegovu čerku Maricu u sobu dopelal te ju knezu predstavil, koj je zatim samo glavom kimnul i sada u niemačkom jeziku rekel: »Ako otac nema nikaj proti tomu — ja onda mogu mlado-mu gosponu samo gratulirati.»

»Je, pak o čem se radi?» — zapita Feninger.

»Gosti budu!» — odgovori Pavel — »Njegova prejasnost mi je podielila službu na svojem imanju u Vasváru, sada met-nem škole na klin, vzemem si za ženu Maricu a gospodin otac nam svoj očinski blagoslov neće uzkratiti.»

Feninger je tu stal kak da je zane-mel.

Knez pako je Maricu pogladil po ru-menem licu, a kad mu je zatim ona

hotela ruku kušnuti, kušnul ju je na usta.

»To nikaj neškodil?» — veli pitajuć dijaka.

Ov se je samo ves blaženi smejal.

»Marici pak sada hoću kakti za miraz još nekaj prikazati, a to sada ne bude gumb» — veli knez, stisne joj u ruku svoju punu kesu te se odpravi, praćeni od svih, k svo-joj kočiji van, gde se je opet već puna ulica znatizeljnog občinstva sakupila bila, te se odpelja.

Kad su poslie u sobi prebrojili sadržaj kese, bilo je u nutra tri sto posve novih bleskajućih se dukatah.

Pavel H... je odmah stupil u slu-žbu knezevu te se je i sa Maricom oženil. Poslie je bil knezev arendator, postal je bog-čoviek i bil je jedan izmed onih ried-kih zahvalnikov, koj je ostal vieran i pri-vržen knezu do njegove smrti.

I med njegovimi potomka, koji su ve-činom bogati posiedniki u magjarskoj uzdi-zana je zahvalna uspomena na kneza Es-terházya te ide od familije na familiju tra-dicija o gumbu, kojim je u obitelji H... bila sreća utemeljena.

Em. Kollay

Gabona árak. — Ciena žitka.

I m.-mázsa.	I m.-cent.	kor fill.
Buza	Pšenica	13,50 —
Zab	Zob	10,50 —
Rozs	Hrz	10,00 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	00,00 —
» » ó	» stara	13,00 —
Árpa	Ječmen	10,00 —
Fehér bab uj	Grah beli	14,00 —
Sárga » »	» žuti	12,00 —
Vegyes » »	» zmšan	11,00 —
Lenmag	Len	17,50 —
Bükköny	Grahorka	10,00 —

Magyar Remekírók.

A magyar irodalom főművei. Megjelenik, félévenkinti 5 kötetes sorozatokban, összesen 55 kötetben ára 220 korona.

Megrendelhető:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)

könyvkereskedésben

Csáktornyan.

Liliom-kenőcs

— Crème de Lys —

Gyorsan és biztosan működő, tiszta, nem ártalmas szer a szepelő, az arcz tisztátlansága, pattanások, májfoltok sat. ellen.

Ára a hozzátartozó szappannal együtt, ha a pénz előre beküldetik: **2 K. 20 fill.**

Megrendeléseket elfogad:

Riedl Ferencz

„Salvator”-hoz címzett gyógyszerháza

Varazsdon.

957 8—20

Pomada od liljana.

— Crème de Lys —

Brzo i sigurno djelujuće, čisto neškodljivo sredstvo proti sunčanim pjegam (Sommersprossen) nečistoći lica kao prišćevom crvenilu i jetrenim pjegam (Leberflecke).

Ciena sa k tomu spadajućim sapunom ako se novci naprvo pošalju **2 kor. 20 fillira.**

Naručbe prima: Ljekarna k' Salvatoru

Franje Riedla Varaždin.

Schicht-szappan

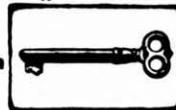
„szarvas”

vagy

„kulcs”

jegygyel

legjobb, legkíméletesebb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden kéros alkotórészekből mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásánál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

könyvnyomdája

Csáktornyan

a legújabb gyorsajtókkal és diszes új betűkkel van felszerelve.

Elvállal minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat

u. m. névjegyek, levélfejek, meghívók, eljegyzési-, esketési- és gyászjelentéseket, — számlák,

körlevelek, hivatalos- és magánnyomtatványokat, röpiratokat, műveket stb. stb.

bármely nyelven és kivitelen

a legjutányosabb árak mellett.